

N:o 10.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter enkan Maria Kristina Olsson från Raseberg i Skaraborgs län; gifven Stockholms slott den 22 december 1892.

Den 4 april 1889 afled lägenhetsegaren Sven Olssons från Raseberg i Lavads socken enka, Maria Kristina Johansdotter. Uti instrumentet öfver den efter henne den 15 i nämnda månad förrättade boppteckning upptogos såsom hennes arfvingar »systerbarnen» Christina Johansdotter, gift med arbetaren Claës Thure Claësson och bosatt i Stockholm, Sofia Johansdotter, gift med smidesarbetaren August Theodor Holmgren och bosatt å Vira bruk i Upland, Johanna Johansdotter, gift med arbetaren Gustaf Albert Jansson och bosatt i Stockholm, Fredrika Johansdotter, gift med arbetaren Sven Johan Johansson och bosatt i Norra Amerika, samt slagteriarbetaren Carl Johansson från Venersborg, af hvilka den sistnämnde sedermera ogift aflidit; hvarjemte i berörda instrument äfven antecknats, att Sven Olsson efterlemnats en halfbroder, Anders Olsson i Vestanåker.

Af instrumentet öfver ett den 22 februari och den 31 oktober 1890 efter Sven Olsson och hans bemälda hustru förrättadt arfskifte inhemtas, att makarne, hvilka med hvarandra ingått äktenskap före år 1845, uti inbördes testamente af den 10 mars 1877 föreskrifvit, att den af dem, som den andra öfverlefde, skulle med oinskränkt dispositionsrätt under sin lifstid behålla och besitta allt hvad i boet funnes, samt att efter båda makarnes död qvarlätenskapen skulle efter lag fördelas mellan deras arfvingar; att enkan Olsson genom testamente af den 23

april 1883 förordnat, att hennes systerdotter, Sofia Holmgren, skulle efter hennes död erhålla hennes gångkläder, af hvilken egendom denna då skulle blifva ensam egare utan minsta intrång eller klander af enkan Olssons öfriga arfvingar; att utredningsmannen i boet, landbrukaren S. J. Andersson i Björklunda, vid arfskiftesförrättningen upplyst, ej mindre att de i bouppteckningsinstrumentet såsom arfvingar efter enkan Olsson upptagna systerbarnen vore barn af en utom äktenskapet född dotter till enkan Olssons moder, än äfven att inga kända arfvingar efter enkan Olsson funnes, hvadan hennes giftorätt i boet komme att tillfalla kronan såsom danaarf; samt att boets behållning uppgått till 10,143 kronor 27 öre, deraf två tredjedelar tillskiftats förbemälde Anders Olsson och återstående tredjedelen eller 3,381 kronor 9 öre Kongl. Maj:t och kronan.

Sedan derefter kammaradvokatfiskalsembetet instämt förbemälde S. J. Andersson till 1890 års lagtima hösteting med Kållands härad under yrkande, att qvarlätenskapen efter enkan Olsson måtte förklaras skola såsom danaarf tillfalla kronan och Andersson förpligtas för medlen redovisa, samt under målets handläggning å kärandesidan företetts ett prestbetyg, hvaraf inhemtades, att enkan Olsson haft en oäkta syster, Kerstin, född den 23 mars 1811, förklarade häradsrätten genom utslag den 31 december 1890, hvilket vunnit laga kraft, att, som de i arfskiftesinstrumentet upptagna syskonbarn till enkan Olsson, hvilka till en början förmenats vara dennas arfvingar och såsom sådana jemväl antecknats i den efter henne upprättade bouppteckningen, icke kunnat visat sig vara berättigade till arf efter henne, och det ej heller kunnat utrönas, att hon egt några andra skyldemän i lifvet, berättigade att taga arf efter henne, samt enkan Olsson, hvilken afidit den 4 april 1889, förty ej efterlemnats några på orten kända urfvingar, skulle hennes qvarlätenskap såsom danaarf tillfalla Kongl. Maj:t och kronan, i följd hvaraf S. J. Anderson, hvilken dels såsom utredningsman och dels på grund af särskildt förordnande att bevaka kronans rätt haft om hand enkan Olssons dödsbo, förpligtades att till vederbörande myndighet å Kongl. Maj:ts och kronans vägnar redovisa qvarlätenskapen efter henne.

Uti särskilda underdåniga ansökningar hafva nu framställningar gjorts om afstående af kronans rätt till ifrågavarande danaarf *dels* af förbemälde Claës Thure Claesson och hans hustru Christina Johansdotter, August Theodor Holmgren och hans hustru Sofia Johansdotter, Gustaf Albert Jansson och hans hustru Johanna Johansdotter samt Sven Johan Johansson och hans hustru Fredrika Johansdotter, *dels ock* af Lavads sockens kommunalstämma.

Claës Thure Claësson och hans medsökande hafva till stöd för den af dem gjorda ansökningen anfört, att de, ehuru arbetsföra, likväl vore i saknad af alla andra tillgångar än hvad de genom sitt arbete kunde förskaffa sig samt befunne sig jemte minderåriga barn i mycket fattiga omständigheter; varande af desse sökande åberopade *dels* särskilda intyg af vederbörande pastorsembeten, utvisande, att Claësson och hans hustru, som vore födda, mannen den 14 maj 1846 och hustrun den 28 juni 1840, befunne sig i fattiga omständigheter, att Sofia Johansdotter vore född den 8 augusti 1847, samt att Gustaf Albert Jansson, som vore född den 10 augusti 1860, befunne sig i medellösa omständigheter, *dels* ett den 25 februari innevarande år af ordföranden i Eskelhems församlings af Gotlands län fattigvårdsstyrelse utfärdadt intyg, att makarne Holmgren, som dåmera vore bosatta inom berörda församling, befunne sig i mycket små och fattiga omständigheter samt hade många minderåriga barn, *dels ock* ett af vederbörande tjänsteman vid skandinaviska evangelisk-lutherska församlingen i Gardner i staten Massachusetts af Norra Amerikas Förenta stater den 6 sistlidne februari afgifvet intyg af innehåll, att Sven Johan Johansson och hans hustru Fredrika Johansdotter, hvilka tillhörde nämnda församling och af hvilka mannen vore född den 12 augusti 1848 samt hustrun den 6 augusti 1842, vore i ekonomiskt afseende i en mycket betryckt och behöfvande ställning.

Med anledning af Claës Thure Claëssons och hans medsökandes berörda framställning har underdånigt utlåtande afgifvits af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län, som dervid öfverlemnadt inhemtadt yttrande från kronofogden i Lidköpings fögderi, deruti anförts, att, enligt hvad kronofogden, som sökt göra sig underrättad, huruvida den aflidna egt någon bekantskap med sökandena och om den förefintliga släktskapen utgjort något närmare föreningsband dem emellan, från tillförlitligt håll inhemtat, enkan Olsson i lifstiden flera gånger mottagit besök af sina ifrågavarande fjerran boende systerbarn, och att, då uti det mellan makarne Olsson upprättade inbördes testamentet bestämts, att efter båda makarnes död qvarlåtenskapen skulle efter lag delas mellan deras arfvingar, såsom enkan Olssons arfvingar otvifvelaktigt åsyftats hennes omförmälda systerbarn, ehuru uttrycklig bestämmelse derom ej i testamentet influtit; och har Kongl. Maj:ts befallningshafvande på de af kronofogden anförda skäl förordat bifall till ansökningen. Infordradt underdånigt utlåtande har jemväl afgifvits af kammaradvokatfiskalsembetet, hvilket, jemte upplysning att landtbrukaren S. J. Anderson i sin förenämnda egenskap afgifvit redovisning, utvisande, att ifråga-

varande danaarf, efter afdrag af utanordnad aktoratsprovision till advokatfiskalen, utgjorde ett ograveradt belopp af 3,049 kronor 20 öre, som i statskontoret innestode, jemväl hemställt, att samma danaarf måtte till ifrågavarande sökandes förmån efterskänkas.

Uti sin ofvan omförmälda till Kongl. Maj:t ingifna ansökning har Lavads sockens kommunalstämma anhållit, att, då socknen, som i förhållande till invånareantalet vore svårt betungad af sin fattigvård, vore så tillvida vanlottad i afseende å samfärdselmedel, att största delen af befolkningen måste för att åkande kunna besöka sockenkyrkan färdas en omväg af mera än tre kilometer, hvilken olägenhet likväl kunde afhjelpas derigenom, att en bro byggdes öfver ett förbi kyrkan flytande vattendrag, socknen måtte för att kunna utföra omförmälda brobyggnad, hvartill för närvarande alla medel saknades, komma i åtnjutande af ifrågavarande danaarf; varande vid ansökningen fogadt ett af länsman- nen i orten utfärdadt intyg, deri denne vitsordat behöfligheten af omförmälda bro.

Jemväl i anledning af sistberörda ansökning har underdånigt utlåtande afgifvits af Kongl. Maj:ts bemälde befallningshafvande, som, efter det förenämnde kronofogde i infordradt yttrande väl vitsordat nyttan af den ifrågasatta brobyggnaden, men likväl ansett Claës Thure Claëssons och hans medsökandes framställning vara i högre grad förtjent af bifall, hemställt om afslag å kommunalstämmans ansökning; hvarefter kammaradvokatfiskalsembetet i afgifvet yttrande förklarar sig anse giltiga skäl icke vara förebragta för bifall till kommunalstämmans framställning.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit vill Kongl. Maj:t, som ansett Lavads sockens kommunalstämmas ofvanberörda underdåniga ansökning ej böra vinna afseende, härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel, tre tusen fyratiohundra kronor 20 öre, må öfverlätas å ofvanbemälda Christina Johansdotter, Sofia Johansdotter, Johanna Johansdotter och Fredrika Johansdotter till lika fördelning dem emellan.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

O S C A R.

F. v. Essen.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:

*Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 decem-
ber 1892.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern *Boström*,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve *Lewenhaupt*,
Statsråden: friherre *von Essen*,
friherre *Akerhielm*,
Östergren,
Groll,
Wikblad,
Gilljam,
friherre *Rappe*,
Christerson.

Departementschefen, statsrådet friherre von Essen föredrog särskilda underdåniga ansökningar, deruti *dels* Lavads sockens kommunalstämma i underdånighet anhållit, att kronans rätt till danaarf efter enkan Maria Kristina Olsson, född Johansdotter, från Raseberg i Lavads socken, hvilken affidit utan kända arfvingar, måtte å nämnda kommun öfverlätas, *dels ock* arbetaren Claës Thure Claëssons och hans hustru Christina Johansdotter, smidesarbetaren August Theodor Holmgren och hans hustru Sofia Johansdotter, arbetaren Gustaf Albert Jansson och

hans hustru Johanna Johansdotter samt arbetaren Sven Johan Johansson och hans hustru Fredrika Johansdotter i underdånighet anhållit, att kronans rätt till omförmälda danaarf måtte till bemälda sökandes förmån efterskänkas;

öfver hvilka ansökningar underdåniga utlåtanden afgifvits ej mindre af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län än äfven af kammaradvokatfiskalsembetet, som dervid upplyst, att ifrågavarande danaarfsmedel utgjorde, efter afdrag af den kammaradvokatfiskalen tillkommande provision, 3,049 kronor 20 öre.

Statsrådet, som ansåg Lavads sockens kommunalstämmas ofvanberörda underdåniga ansökning ej böra vinna afseende, tillstyrkte, med afseende å hvad i ärendet förekommit, att Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel, 3,049 kronor 20 öre, måtte öfverlätas å ofvanbemälda Christina Johansdotter, Sofia Johansdotter, Johanna Johansdotter och Fredrika Johansdotter, till lika fördelning dem emellan.

Hvad statsrådet sålunda tillstyrkt, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflätas af den lydelse bilagan litt. — — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Hjalmar Rettig.